

Η Παναγία μεσίτρια και βοηθός των ανθρώπων: Η παρρησία της ενώπιον του Θεού

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Στη συνείδηση των ορθοδόξων πιστών η Παναγία έχει καθιερωθεί ως μεσίτρια που ενώνει τη γη με τον ουρανό, τον αισθητό κόσμο με τη νοητή ωραιότητα. Η αλήθεια αυτή αποτυπώνεται στους βυζαντινούς ναούς με την Πλατυτέρα που εικονίζεται στην κόγχη του ιερού. Η Παναγία είναι η κλίμακα από την οποία κατέβηκε ο Θεός στη γη, για να μπορέσει ο άνθρωπος να αποδεσμευθεί από τις συνέπειες της φθοράς και του θανάτου, να ατενίσει την ωραιότητα του προπρωτικού κάλλους και να πορευθεί προς τη θέωση. Γι' αυτό η κλίμακα του Ιακώβ εξεικονίζει την Θεοτόκο που ένωσε τα «διεστώτα» και συνάπτει αυτά για πάντα με τις πρεσβείες και τη μεσιτεία της προς τον Υιό και Θεό της.

Με ποιά σημασία όμως η Παναγία θεωρείται μεσίτρια, αφού είναι γνωστό ότι ένας είναι ο μεσίτης Θεού και ανθρώπων, ο Ιησούς Χριστός; Ο Χριστός με τη θυσία του έγινε το «αντίλυτρο» για την εξαγορά όλων των ανθρώπων από τα δεσμά της πτώσεως, γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ Πάτερα και εκπεσμένου υιού. Ο Χριστός είναι μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων και η μεσιτεία του αυτή γίνεται δυνατή με την Παναγία που ως Μητέρα του Θεανθρώπου πρόσφερε σε όλους τη δυνατότητα να κοινωνούν με τον Θεό.

Βασική προϋπόθεση για την επανασύνδεση και προσέγγιση Θεού και ανθρώπων είναι η λύση της έχθρας γης και ουρανού και η επαναφορά των «αποστατών» στον Πατέρα, γράφει ο άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός. Με τη λύση της έχθρας ανοίγει ο δρόμος για την υιοθεσία του ανθρώπου από τον Θεό. Η υιοθεσία ενεργοποιεί τη μετοχή στη θεία δόξα με το φωτισμό και την ανακαίνιση του συντετριμμένου πλάσματος. Η Παναγία ως μεσίτρια οδηγεί τον άνθρωπο στον Χριστό και πρεσβεύει για τη σωτηρία του. Στην εικονογραφία και την υμνολογία της

Εκκλησίας, που αποτυπώνεται στις ακολουθίες, στους κανόνες, τον Ακάθιστο Ύμνο, τα θεοτοκάρια, τις συναπτές και σε κάθε σχετικό ύμνο, η Θεοτόκος δέεται υπέρ των πιστών και δεομένη εκφράζεται ως Μητέρα όλων. Αυτό διαφαίνεται περισσότερο στις θεομητορικές εορτές που αποτελούν ειδικότερες αφορμές καταφυγής των Χριστιανών στη σκέπη και προστασία της.

Η Παναγία βρίσκεται πολύ κοντά στον Θεό. Από το προνόμιο αυτό απορρέει η παρρησία της ενώπιον του υπέρ των ανθρώπων. Όταν οι πιστοί απευθύνουν δεήσεις και ικεσίες προς την Παναγία ή τους αγίους αυτό δεν σημαίνει ότι λησιμονούν το σωτήριο Χριστό. Ο Χριστός τελικά σώζει τους ανθρώπους.

«...ρ, σώσον ημάς» ψάλλεται στη θεία και δεν σωζόμαστε χωρίς αυτήν. Μέσω

Στον Παρακλητικό Κανόνα, οι πιστοί

απευθύνονται προς την Παναγία με την εξής ευχή: «Διάσωσον από κινδύνων τους δούλους σου Θεοτόκε, ότι πάντες μετά Θεόν εις σε καταφεύγομεν ως άρρηκτον τείχος και προστασίαν». Στον Κανόνα αυτόν αποτυπώνεται η θρησκευτική ευλάβεια προς το πρόσωπο της Παναγίας, την οποία επικαλούνται όλοι μετά τον Θεό Πατέρα για ενίσχυση και ενδυνάμωση. Η υμνολογική αυτή αναφορά αποτελεί μία ακόμη πτυχή της ορθόδοξης λατρείας όπου αποσαφηνίζεται ο μεσιτικός ρόλος της Θεοτόκου στις επικλήσεις σωτηρίας του κόσμου που απειλείται από την

επικυριαρχία του κακού.

Ο Βασίλειος Σελευκείας προσδιορίζει το νόημα της μεσιτείας, όταν λέει: *«Χαίρε κεχαριτωμένη, μεσιτεύουσα Θεώ και ανθρώποις, ίνα το μεσότοιχον αναιρεθή της έχθρας, και τοις επουρανίοις ενωθή τα επίγεια»*. Αυτή η υπέρβαση από τη σφαίρα της φθαρτότητας προς τα επουράνια και η επαγγελία της σωτηρίας και της αναστάσεως μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της Παναγίας που πρώτη από όλους τους ανθρώπους δέχθηκε το χαρμόσυνο μήνυμα της αναστάσεως του Κυρίου. Η άποψη αυτή είναι διάχυτη στη λειτουργική παράδοση, την υμνογραφία και την εικονογραφία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Παρά την απουσία βιβλικής θεμελιώσεως αυτής της θέσεως, οι μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας στα ερμηνευτικά τους υπομνήματα πάνω σε χωρία των συνοπτικών Ευαγγελίων αφήνουν να διαφανεί ότι ο Χριστός μετά την ανάστασή του εμφανίστηκε πρώτα στην Παναγία. Η ίδια ποτέ δεν αμφισβήτησε τη θεότητα του υιού της, ενθυμούμενη όλα τα παράδοξα και θεϊκά που συνέβησαν κατά τη σύλληψη, τη γέννηση και την επί γης παρουσία του Χριστού.

Η σωτηρία και η ελπίδα της αναστάσεως προέρχεται από τον ίδιο τον Θεό. Η οικείωση όμως της σωτηρίας από τους ανθρώπους καθίσταται δυνατή με τις πρεσβείες της Θεοτόκου που, προσφέροντας το τέλει πρότυπο αγίου βίου, οδηγεί τους πιστούς στην αρετή και τη μετάνοια. Η βαθιά αυτή πεποίθηση του λαού για τη διαρκή παρουσία της Παναγίας στο χειμαζόμενο άνθρωπο παγιώθηκε από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες στη συνείδηση των πιστών. Η Θεοτόκος γίνεται *«τοις λυπουμενοις ευμενές παραμύθιον, πάσι τοις αιτούσιν ετοιμή βοήθεια»*. Η ίδια είναι κοντά στους ανθρώπους, αισθάνεται λύπη γι' αυτούς και ποθεί τη σωτηρία του σύμπαντος κόσμου. Αγκαλιάζει τους πάντες και είναι έτοιμη με την παρρησία και την εγγύτητά της στον Θεό να λύσει κάθε επώδυνη κατάσταση της ζωής, την οποία προκαλεί η αμαρτία .

Οι άνθρωποι έχουν το προνόμιο να διαθέτουν ισχυρό προστάτη και υπερασπιστή τους, την Παναγία, που με την παρέμβασή της αποδυναμώνει την επιρροή του κακού. Αυτή *«δέεται και πρεσβεύει υπέρ ημών»* ανατρέποντας τις ορμές των παθών και τον πόλεμο του πονηρού. Η Παναγία και επιθυμεί και μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των ποικίλων κακών, πριν ακόμη οι άνθρωποι τα αντιληφθούν. Τότε παρεμβαίνει η μεσίτρια, που με τις μητρικές της παρρησίες ικετεύει θερμά τον ουράνιο Πατέρα, σαν να πρόκειται για τον εαυτό της, προβάλλοντας τη συγγένεια της φύσεώς της με το ανθρώπινο γένος.

[Συνεχίζεται]